Heising og lossing

Dokumentnr.	GE-2.04-23 R
Type	Rutine
Kapittel	2.04 Arbeidsoperasjoner
Gjelder for	Alle ansatte, innleide og underentreprenører som heiser, løfter og losser materiell med kran, anleggsmaskin eller annet løfteutstyr
Revisjon / dato	Rev. 01 · Utkast
Utarbeidet av	HMS- og kvalitetsleder
Godkjent av	Daglig leder
Krav og grunnlag	ISO 45001 8.1; Forskrift om utførelse av arbeid (løfting og løfteredskap); Arbeidsmiljøloven § 4-4
Erstatter	SmartDok 0204-240 R

1. Formål og omfang

Rutinen skal hindre skader og ulykker når Gjerdalen bruker løfteutstyr til å heise og losse materiell. Typiske løft er lossing av rør, kummer, betongelementer og byggevarer fra lastebil, og heising av rør og kummer ned i grøft. Rutinen gjelder lastebilkran, gravemaskin og hjullaster brukt til løfting, og leverandørens kranbil når den losser på vårt anlegg.

Generelle krav til løfteutstyr og merking står i **GE-2.04-01 R** Arbeidsutstyr til løfting av last. Bruk av anleggsmaskiner til løfting står i **GE-2.05-10 R**.

2. Ansvar

Rolle	Ansvar
Anleggsleder	Planlegger løft som ikke er rutine, anviser losse- og lagerplass, og sørger for riktig og sertifisert løfteutstyr og opplæring i anhuking.
Operatør (maskinkjører, lastebilsjåfør)	Kontrollerer utstyret før bruk, gjennomfører løftet sikkert og stanser ved fare.
Anhuker/signalgiver	Fester og frigjør lasten, har kontakt med operatøren og holder andre unna faresonen.
Alle	Går aldri under hengende last, og melder fra om skadet løfteutstyr.

3. Arbeidsgang

3.1 Før løftet

1. Bruk bare arbeidsutstyr som har nødvendig styrke og stabilitet til å tåle belastningene det kan bli utsatt for.
2. Sjekk at arbeidsutstyret er tydelig merket med største tillatte arbeidsbelastning.
3. Alt løfteutstyr skal være sertifisert, se **GE-2.07-02 R** Sakkyndig kontroll av maskiner.
4. Det er forbudt å løfte personer med utstyr som ikke er beregnet for det.
5. Velg løfteredskap som er tilpasset lasten, gripepunktene, løfteøyet, værforholdene og metoden for å stroppe og huke av lasten. Følg leverandørens anvisning for løftepunkter på rør, kummer og elementer.
6. Ta hensyn til underlagets art. Mobilt arbeidsutstyr skal brukes slik at stabiliteten er sikret under alle forhold. Sett ut støttebein på fast grunn, og gjør tiltak som hindrer at utstyret velter, ruller rundt, flytter seg eller glir.
7. Se etter luftlinjer og høyspent før du løfter, se **GE-2.04-06 R**.
8. Planlegg løfteoperasjonen grundig. Løft som ikke er rutine, løft nær grøft eller trafikk, og løft med flere maskiner skal ha SJA, se **GE-2.02-10 R**.
9. Skal en last løftes med flere løfteutstyr samtidig, skal det være avtalt hvordan arbeidet koordineres, og én person skal lede løftet.

3.2 Under løftet

1. Monter og bruk utstyret slik at ingen utsettes for fare ved at lasten kolliderer med folk, beveger seg utilsiktet, løsner eller faller fritt.
2. Ingen skal komme under hengende last. Sperr av faresonen ved behov.
3. Bruker dere mer enn ett arbeidsutstyr, skal lasten og løfteutstyret ikke kunne støte sammen.
4. Kan ikke operatøren se lasten hele veien, skal en person med kompetanse stå i direkte kontakt med operatøren og dirigere. Avtal tegn eller bruk samband.
5. Den som fester eller frigjør lasten for hånd, skal ha direkte eller indirekte kontroll over operasjonen.
6. Overvåk løftet nøye, og utfør det slik at helse og sikkerhet er ivaretatt.
7. Forlat hengende last bare når adgangen til faresonen er hindret og lasten er forsvarlig hengt opp og festet.
8. Løfteutstyr som ikke er styrt (fritt svingende last), skal ikke brukes utendørs når været gjør at det ikke kan brukes sikkert.

Viktig: Gå aldri under hengende last. Ved senking av rør og kummer i grøft skal ingen stå i grøfta under lasten, se **GE-2.04-04 R**.

3.3 Lossing fra lastebil

1. Lossing skal skje på anvist plass, se **GE-2.04-27 R** Lagring av anleggsmateriell.
2. Løs lastsikringen først når bilen står på losseplassen, og sjekk at lasten ikke har forskjøvet seg og kan rase ut når stroppene løsnes.
3. Ingen skal stå på lasteplanet mellom lasten og kranen eller maskinen under løftet.
4. Sett lasten ned på stødig underlag og sikre den mot å velte eller rulle.

3.4 Etter løftet

1. Løfteredskap som ikke demonteres etter bruk, skal være tydelig merket slik at brukerne kjenner egenskapene til redskapet.
2. Lagre løfteredskap slik at det ikke skades eller forringes.
3. Skadet løfteutstyr merkes, tas ut av bruk og meldes til anleggsleder.

4. Kontroll, registrering og dokumentasjon

- Dokumentert sikkerhetsopplæring for løfteutstyr og opplæring i anhuking registreres i SmartDok (kompetanse).
- Sakkyndig kontroll av løfteutstyr følges opp etter **GE-2.07-02 R**.
- Uønskede hendelser og skadet utstyr meldes som RUH i SmartDok.

5. Referanser

- Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)
- Arbeidsmiljøloven § 4-4
- **GE-2.02-10 R** Sikker jobbanalyse (SJA)
- **GE-2.04-01 R** Arbeidsutstyr til løfting av last
- **GE-2.04-04 R** Graving
- **GE-2.04-06 R** Arbeid ved høyspentledninger – luftlinje
- **GE-2.04-27 R** Lagring av anleggsmateriell
- **GE-2.05-10 R** Bruk av anleggsmaskiner til løfting
- **GE-2.05-20 R** Bruk av lastebil
- **GE-2.06-01 R** Lastsikring av gods
- **GE-2.07-02 R** Sakkyndig kontroll av maskiner
- **GE-2.08-08 R** Bruk av kran, løfteutstyr og redskaper på verksted

Revisjonshistorikk

Rev.	Dato	Endring	Godkjent av
01	Utkast	Første utgave i GE-håndboka. Skrevet om fra SmartDok 0204-240 R.	Daglig leder